

Marian Kowalczyk

"Przez Jezusa do Maryi" : symposium Polskiego Towarzystwa Mariologicznego : (Licheń, 26-27 X 2001)

Salvatoris Mater 3/4, 423-426

2001

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Marian Kowalczyk SAC

„Przez Jezusa do Maryi”.
Symposium Polskiego Towarzystwa Mariologicznego
(Licheń, 26-27 X 2001)

W dniach 26-27 października 2001 r., w Sanktuarium Matki Bożej, Bolesnej Królowej Polski w Licheniu odbyło się kolejne symposium mariologiczne Polskiego Towarzystwa Mariologicznego. Zaproszeni prelegenci w różnych aspektach podejmowali temat przewodni symposium: „Przez Jezusa do Maryi”, który wprost nawiązywał do ostatnich słów homilii Jana Pawła II, wygłoszonej na Placu św. Piotra podczas Mszy św. sprawowanej na zakończenie Międzynarodowego Kongresu Maryjno-Mariologicznego 24 IX 2000 r.

Pierwszy prelegent, ks. prof. Józef Kudasiewicz uzasadnił temat przewodni symposium od strony biblijnej. Przywołując słowa testamentu Jezusa, ks. Kudasiewicz zwrócił uwagę, że umierający na krzyżu Jezus, zostawił nam dwa dary zbawcze: pierwszy z nich - to nie stworzony Dar Ducha Świętego, którego „oddał” (J 19, 30), dla kontynuacji swego zbawczego posłannictwa; drugi zaś dar Chrystusa - to Matka, błogosławiona między niewiastami, zwłaszcza z racji swej wiary. Maryję, jako wyjątkowy dar, wziął do siebie św. Jan, a w nim każdy wyznawca Chrystusa. Chodzi tu o wzięcie Matki do swego domu wewnętrznego, a domem tym – co podkreśla Jan Paweł II - jest serce każdego człowieka. Przywołując konkretne perykopy biblijne, ks. Kudasiewicz wskazał, że droga przez słowo Jezusa do Jego Matki jest jeszcze doskonalsza, a skoro nauczył jej sam Przedwieczny Syn Boży, to należy ją naśladować w nabożeństwie maryjnym.

Następnie zaprezentowano referat ks. prof. Stanisława Czerwika, który wskazał na konkretne zastosowanie słów: „Przez Jezusa do Maryi” w liturgii Kościoła na podstawie formuł eucharystycznych Mszału Rzymskiego i Liturgii Godzin. Autor referatu zwrócił szczególną uwagę na miejsce Maryi w misterium Jej Syna, przywołując teksty liturgiczne, wydanego niedawno w wydawnictwie „Pallottinum”, polskiego przekładu „Zbioru Mszy o Najświętszej Maryi Pannie”.

Chrystologiczny aspekt zagadnienia zaprezentował o. dr hab. Zdzisław Kijas OFMConv, który w drodze „od Jezusa do Maryi” widzi rozwiązanie konfliktu między religią a etyką.

Ks. prof. Lucjan Balter SAC realizację słów „przez Jezusa do Maryi” zobrazował, wskazując na wyjątkową duchowość świętych

i pobożnych kobiet, które doświadczyły prywatnych objawień i przeżyć mistycznych. Maryja dana była tym osobom przez samego Jezusa i w swoisty sposób towarzyszyła przekazowi i kolejnym etapom dojrzewania najgłębszych treści teologicznych.

Ks. dr Leszek Szewczyk ukazał uczestnikom sympozjum, na ile zagadnienie związane z zasadą „przez Jezusa do Maryi” jest obecne w kaznodziejstwie polskim, wskazując przy tym na liczne jeszcze niedomagania, natomiast ks. dr hab. Marek Chmielewski podjął się wyszukania interesującego nas tematu w duchowości polskiej. Zwracając uwagę na przejawy chrystologicznej perspektywy polskiej duchowości maryjnej, przywołał jej uwarunkowania narodowe, geograficzne, historyczne, akcentując przy tym, że wszystkie one są żywo obecne w kulturze oraz w religijności ludowej i jako takie powinny być kultywowane.

Ze względów ekumenicznych na szczególne podkreślenie zasługują referaty ks. dra Jerzego Tofiluka, który zaprezentował temat: „Przez Jezusa do Maryi w tradycji prawosławnej” oraz ks. dra Włodzimierza Nasta, który przedstawił ten sam temat, mając na uwadze tradycję ewangelicką. Ks. Tofiluk ukazał zwłaszcza centralne miejsce Bogurodzicy w prawosławnej ikonografii, liturgii i w Eucharystii, akcentując przy tym konieczność związku mariologii z chrystologią, który jest niezmiernie ważny dla całej tradycji prawosławnej, począwszy od Ojców Kościoła Wschodniego. Gdy chodzi o tradycję ewangelicką, to ks. Nast podkreślił przede wszystkim prawdę, że jedynym Pośrednikiem jest Jezus Chrystus, natomiast Maryja - według tradycji luterańskiej - może być i faktycznie jest traktowana jako najdrogocenniejszy po Chrystusie klejnot chrześcijaństwa. Prelegent przywołał treść osiemdziesięciu kazań maryjnych Marcina Lutera, w których bronił on tytułu *Theotokos* oraz wysławiał życie Maryi jako najdosłojniejszy przykład łaski Bożej. Marcin Luter przestrzegał jednak przed przesuwaniem akcentu z Chrystusa na Maryję i protestował przeciwko zmianom i uzupełnieniom modlitwy „Ave Maria”. Ks. Nast przypomniał w tym kontekście, że w liturgii i duchowości ewangelickiej nie wzywa się żadnych świętych i obce jej jest - również w odniesieniu do Maryi - wezwanie: *Módl się za nami*.

Na zakończenie pierwszego dnia obrad, wszyscy uczestnicy wzięli udział we wspólnej z pielgrzymami Eucharystii, której przewodniczył kustosz sanktuarium w Licheniu, ks. Eugeniusz Makulski MIC, a homilię, nawiązującą wprost do głównego tematu sympozjum - z uwzględnieniem kultu maryjnego Bolesnej Królowej Polski - wygłosił o. prof. Stanisław Celestyn Napiórkowski OFMConv.

Dnia 27 października, bezpośrednio po Mszy św. i śniadaniu uczestnicy sympozjum wysłuchali referatów pod wspólnym tytułem: „Przez Jezusa do Maryi u wybranych autorów”, do rozważania których wprowadził o. prof. Napiórkowski, zwracając głównie uwagę na niedostatek nauki o pośrednictwie Chrystusa. Następnie o. lic. Stanisław Piętka OFMConv, przedstawił mariologię św. Maksymiliana Marii Kolbego, który głosił prymat Chrystusa, a kult Najświętszego Serca Jezusa przedkładał nad kult Niepokalanego Serca Maryi. Akcentując swoistą „zamięcenie serc”, św. Maksymilian twierdził, że należy „wypożyczyć Najświętsze Serce Jezusa, aby ukochać Niepokalaną”. Ks. dr Kazimierz Pek MIC, zaprezentował stanowisko bł. Jerzego Matulewicza, odnowiciela Zakonu Marianów, w którego duchowości jawi się, żywy w Polsce, wpływ idei niewolnictwa maryjnego. Ks. Pek podkreślał jednak również prymat Biblii w myśli teologicznej bł. Jerzego oraz uszanowanie przez niego hierarchii prawd.

Ze względu na trwający jeszcze Rok Stefana Kardynała Wyszyńskiego, ze szczególnym zainteresowaniem wysłuchano ciekawych refleksji o. dra Jana Pacha OSPPE, który przyznał, że w maryjnym nauczaniu Prymasa Tysiąclecia nie spotkał słów „per Jesum ad Mariam”. Prelegent podkreślił jednak fakt, że kard. Wyszyński - zawsze zgodny w swym nauczaniu z egzegezą biblijną - z całą mocą twierdził, że nasza cześć do Maryi opiera się na Chrystusie, z Chrystusa się wywodzi i do Chrystusa prowadzi. Ponadto ksiądz Prymas ukazywał Maryję na płaszczyźnie wiary, widząc w Niej nie tylko Matkę i Wychowawczynię, ale także wierną Uczennicę Chrystusa.

Na osobną uwagę zasługuje ostatni referat sympozjum: „Przez Jezusa do Maryi w nauczaniu Jana Pawła II”, pieczołowicie przygotowany przez ks. dra Wacława Siwaka. Prelegent zauważył, że powyższe sformułowanie stanowi oryginalną myśl Jana Pawła II, o czym świadczy chociażby fakt, iż nie było tych słów w przygotowanym wcześniej tekście homilii na zakończenie Kongresu. Analizując szczegółowo całe nauczanie Papieża oraz sięgając do Jego biografii, a zwłaszcza okresu II wojny światowej, ks. Siwak mocno podkreślił, że kluczem hermeneutycznym całego pontyfikatu Papieża Polaka była jego programowa encyklika *Redemptor hominis*. Chrystocentryzm przewija się więc jak złota myśl przez całe nauczanie Jana Pawła II i on również stanowi fundament jego nauczania maryjnego. Ostatecznie chodzi o świadome i dobrowolne zaangażowanie każdego bez wyjątku wyznawcy Chrystusa w zbawcze dzieło Boga i ukazanie całemu światu, że w tajemnicy Chrystusa wyjaśnia się ostatecznie tajemnica człowieka.

Kończąc, należy zaznaczyć, że uczestnicy sympozjum niezwykle aktywnie włączali się w dyskusje, co świadczy nie tylko o koncentracji uwagi, lecz także o ich osobistym zaangażowaniu w pogłębienie kultu maryjnego w Polsce i nadanie nabożeństwu maryjnemu postaci bardziej refleksyjnej, co może się stać faktem dzięki publikacjom popularyzującym wiedzę mariologiczną, która uwzględni, nurtujące Polskie Towarzystwo Mariologiczne, wezwanie papieża Jana Pawła II: *Przez Jezusa do Maryi*.